

JAARVERSLAG

Oost-Nederland

2021

COMMISSIE VAN TOEZICHT
ARRESTANTENZORG

CTA

Redactie: A.H. de Wit LL.B

Apeldoorn, december 2021

Inleiding

Wettelijke grondslag Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland

In deze jaarrapportage brengt de Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland (hierna: CTA ONL of de commissie) verslag uit van haar werkzaamheden in 2021. In het Besluit beheer politie heeft de Minister van Veiligheid en Justitie de grondslag neergelegd voor het bestaan van een commissie toezicht arrestantenzorg¹. De commissie is ingesteld voor het toezicht op de zorg voor arrestanten zoals de nationale politie deze uitvoert op de diverse haar daartoe beschikbare locaties. In de Regeling toezicht arrestantenzorg (Rta) heeft de korpschef nadere regels gesteld over onder meer de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze van en de verslaglegging door de CTA's.

Opbouw van dit jaarverslag

De bevindingen in dit tiende jaarverslag van de CTA ONL zijn gebaseerd op het bezoeken en inspecteren van de plaatsen in de Eenheid Oost-Nederland waar arrestanten onder toezicht van de politie verblijven.

Het begint met een samenvatting waarin ook de conclusies en aanbevelingen worden genoemd.

Daarna wordt er stilgestaan bij de inspecties en de bevindingen daaruit. Inhoudelijk volgt dit de onderwerpen van het inspectieformulier.

Vervolgens worden de incidenten die zich dit jaar hebben voorgedaan weergegeven.

Het verslag sluit met een overzicht van alle inspecties.

¹ Sinds 2001 bestaat er een wettelijke verplichting voor de politieorganisatie een dergelijke commissie in te stellen.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	De commissie en haar werkwijze	4
Hoofdstuk 2	Samenvatting	6
Hoofdstuk 3	Inspectiebezoeken	8
Hoofdstuk 4	Bevindingen	9
4.1	Politiebureaus en Cellencomplexen	9
4.1.1	Insluiting: Binnenkomst Arrestant	9
4.1.2	Verblijf: Huisvesting	10
4.1.3	Verblijf: Verzorging en bejegening	11
4.1.4	Veiligheid: Calamiteiten en BHV	12
4.1.5	Bijzondere aandachtspunten	13
4.1.6	Ontvangst, rondleiding, verkregen informatie en bezetting	14
4.1.7	Bevindingen arrestanten	15
4.2	Gerechtsgebouwen	17
4.3	Evenementen	17
Hoofdstuk 5	Incidenten	18
Hoofdstuk 6	Overig	18
6.1	Klanttevredenheidsonderzoek	18
6.2	Inspectie Volksgezondheid en Jeugd	18
Bijlage: Overzicht inspecties 2021		19

1. De commissie en haar werkwijze

Samenstelling van de commissie

Artikel 24 lid 5 Besluit beheer politie in combinatie met artikel 2 lid 5 Regeling toezicht arrestantenzorg bepaalt dat bij de samenstelling van de Commissies van Toezicht op de arrestantenzorg rekening wordt gehouden met benodigde maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van de leden. De CTA ONL heeft daarom leden vanuit verschillende beroepsgroepen en met diverse expertise. De CTA ONL heeft sinds 1 november 2017 mevrouw M.J. Louppen-Laurant als voorzitter en sinds 1 januari 2020 is de heer A.R. Buimer plaatsvervangend voorzitter.

De CTA ONL bestond in 2021 uit de volgende acht leden.

	FUNCTIE		VOORL	NAAM	ACHTERGROND
1	Voorzitter	mevrouw	M.J.	Louppen	Politiek/bestuurlijk/zorg
2	Plv. voorzitter	heer	A.R.	Buimer	Defensie
3	Lid	heer	H.B.I.	De Lange	Politiek/bestuur
4	Lid	heer	H.	Tangelder	DJI
5	Lid	heer	R.	Maas	Detailhandel
6	Lid	mevrouw	E.T.	Boekhorst	Zorg
7	Lid	mevrouw	D.B.	Vos-Mulder	Jurist
8	Lid	heer	D.	Savić	Zelfstandig ondernemer

Mutaties

- Mevrouw C.G.M. Klappe heeft begin 2021 haar werkzaamheden voor de CTA neergelegd.
- De heer R. de Lange is per 1 september 2021 benoemd tot lid van de CTA ONL. Hij heeft met succes gesolliciteerd op de in maart 2021 opengestelde vacature.

(On)aangekondigde (individuele) inspecties

In de beginmaanden van 2021 en in de laatste weken van 2021 hebben de leden aangekondigd en individueel de plaatsen waar arrestanten onder toezicht van de politie verblijven in de districten van de Eenheid Oost-Nederland bezocht en geïnspecteerd. Reden voor deze gewijzigde werkwijze waren de vigerende maatregelen om de uitbraak van COVID-19 te beperken.

Vanaf juli tot medio november 2021 zijn de inspecties op de gebruikelijk wijze, dus onaangekondigd en met twee leden, uitgevoerd. De bezochte locaties zijn verblijven in cellencomplexen, ophoudkamers in politiebureaus en in rechtbanken. De commissieleden hebben geen evenementen bezocht, omdat deze er niet waren.

De rechtbanken en cellencomplexen waar regelmatig arrestanten verblijven, werden frequenter gecontroleerd dan de bureaus met alleen ophoudkamers, namelijk respectievelijk twee maal, vier maal en één maal per jaar. De leden van de Commissie Toezicht Arrestantenzorg werken in teams van twee per district. Eens per twee jaar wordt er gerouleerd, om een frisse blik te houden en andere ervaringen op te doen. Er worden dan andere teams samengesteld en men krijgt een ander district toegewezen. In verband met de gewijzigde werkwijze van de afgelopen twee jaar waarin individuele inspecties de boventoon voerden, is er voor gekozen om voor 2022 de teams niet te wijzigen.

Tijdens een bezoek worden onder begeleiding van een politiemedewerker de ruimtes bekeken waar arrestanten kunnen verblijven. Als er tijdens een inspectie arrestanten waren, werd met enkelen een gesprek gevoerd om een beeld te krijgen van de bejegening en de verzorging. Arrestanten werd onder andere gevraagd of ze bekend waren met de reden van insluiting, of relaties (familie of vrienden) zijn ingelicht, of ze al een advocaat hadden gesproken, of ze schriftelijke informatie hadden ontvangen en of ze eten en drinken hadden gekregen. Hier is in verband met de vertrouwelijkheid en vrijheid van spreken geen politiemedewerker bij aanwezig. Indien het bezoek een cellencomplex betrof, werd ook gevraagd of arrestanten hebben mogen douchen en hoe vaak en hoelang ze mochten luchten en hoe de aanhouding en het transport is verlopen.

Terugkoppeling bevindingen

Onduidelijkheden of tekortkomingen die ter plekke kunnen worden verholpen, worden doorgaans direct met de arrestantenverzorgers besproken. Van elke inspectie werd verder een schriftelijk verslag

gemaakt. Hiervoor werd een landelijke checklist gebruikt. De resultaten van de inspecties werden kort schriftelijk teruggekoppeld aan de leidinggevende van het complex of het bureau. De hoofdpunten van de schriftelijke verslagen van het inspectiebezoeken werden het afgelopen jaar op de eerstvolgende vergadering van de commissie besproken.

Vergaderingen

De commissie vergaderde dit jaar drie maal². De vergaderingen werden bijgewoond door de teamchef arrestantentaken bij de politie³. Op deze wijze vindt een actuele terugkoppeling van wederzijdse bevindingen plaats.

Overleg politiechef en bestuur rechtbanken

Op 25 februari 2021 hebben de voorzitter en vicevoorzitter overleg gehad met de politiechef Oost-Nederland over onder meer het jaarverslag van de commissie over 2020. Geconstateerd is dat de commissie over het geheel genomen tevreden is over de kwaliteit en de professionele uitvoering van de zorg voor de ingeslotenen in 2020, maar dat er ook aandachtspunten zijn. Het betrof vooral de volgende thema's: de bedrijfshulpverlening (BHV), verblijfsduur van arrestanten in rechtbanken en de capaciteit qua personele bezetting.

Daarnaast is er gesproken over de sluiting van enkele cellencomplexen in de eenheid en de opvolging van de adviezen van de commissie. Dit wordt als adequaat ervaren.

Op 9 en 18 maart 2021 heeft de commissie overleg gehad met vertegenwoordigers van het bestuur van de rechtbanken Overijssel en Gelderland om de werkwijze van de commissie toe te lichten en de resultaten van de inspecties van de ophoudkamers in de rechtbanken te bespreken. Hieruit bleken geen bijzonderheden.

² Op 7 januari via MS Teams, 22 april en 7 oktober 2021 in Huis 't Velde in Warnsveld.

³ Per 1 juli is de heer Bultman vervangen door de heer Kraan en mevrouw Hoekstra.

2. Samenvatting

De commissie is net als voorgaande jaren tevreden over de kwaliteit van de zorg voor ingeslotenen in de eenheid Oost-Nederland en meent dat deze professioneel wordt uitgevoerd, met uitzondering van een aantal knelpunten.

Hieronder volgt een samenvatting van dit verslag.

COVID-19

Net als 2020 was 2021 voor iedereen een bijzonder jaar. Door de uitbraak van COVID-19 ziet de wereld er anders uit. Het zorgde begin en eind 2021 ook voor noodzakelijke aanpassingen voor de werkwijze van de CTA. De CTA Oost-Nederland heeft zich geconformeerd aan de landelijke richtlijn. De belangrijkste punten hieruit zijn:

- inspecties werden aangekondigd. Hiervoor konden de leden telefonisch contact opnemen met het Operationeel Coördinatiepunt Politie (OCP) en waar nodig met de ambtelijk secretaris;
- inspecties werden individueel uitgevoerd. Niet als duo zoals gebruikelijk;
- inspecties werden uitgevoerd met in achtneming van de algemene regels uitgevaardigd door de centrale overheid (anderhalve meter afstand, handen ontsmetten en dragen mondkapje).

Ondanks dat deze aanpassingen niet als ideaal werden ervaren, ging het niet ten koste van de frequentie en kwaliteit van de inspecties.

In 2021 zijn er geen inspecties op evenementen geweest. Evenementen vonden niet plaats of werden afgelast.

Van medio 2021 tot november 2021 is de werkwijze hervat zoals die gold vóór de COVID-19 uitbraak, dus de inspecties zijn zonder aankondiging en als duo uitgevoerd. Wel werden uiteraard de algemene regels van de centrale overheid in acht genomen (handen wassen, anderhalve meter afstand, etc.)

Vanaf november 2021 zijn de inspecties weer uitgevoerd met in achtneming van de hierboven genoemde aanpassingen. Deze gelden tot in 2022 tot nadere berichtgeving van de centrale overheid.

BHV

Uit de inspecties blijkt dat een terugkomend knelpunt de Bedrijfs Hulpverlening (BHV) is. Hieronder vallen ook de ontruimingsoefeningen en de evaluatie hiervan. De commissie ziet dit, voornamelijk bij de ophoudkamers op de politiebureaus, jaarlijks als aandachtspunt terugkomen. Het is de commissie bekend dat er een taskforce binnen de politie is opgericht die de aandacht op dit thema naar een hoger niveau binnen de eenheid heeft gebracht. Hierin heeft in de beginfase een lid van de CTA ONL geparticipeerd. Het doet de commissie deugd dat BHV sterker onder de aandacht is gebracht bij de eenheidsleiding. De ruimere aandacht op het thema is enigszins merkbaar. De commissie is zich er van bewust dat de uitbraak van COVID-19 er, net als in 2020, voor zorgt dat ontruimingsoefeningen niet of minder doorgingen en dat BHV-opleidingen minder frequent worden gegeven. Doch, de overige BHV-verplichtingen zijn ook niet altijd op orde. Bijvoorbeeld de aanwezigheid van een BHV-map met evaluatieformulieren. Dit blijft in 2022 de aandacht houden van de commissie. Ze zal er nauwkeurig op toezien. Ze verwacht dan ook dat er in 2022 een verbetering rond de BHV-verplichtingen zichtbaar zal zijn.

Sluiting Cellencomplexen

Medio 2020 zijn er meerdere cellencomplexen gesloten: Tiel, Doetinchem, Deventer en Ede. Het vervoer van arrestanten werd in eerste instantie verzorgd door de DV&O, maar in verband met efficiency heeft de politie hier een eigen vervoersdienst voor georganiseerd die ook in 2021 naar tevredenheid is gebruikt. De commissie heeft de indruk dat dit goed werkt en niet leidt tot langere insluitingstijd voor arrestanten.

De genoemde locaties hebben wel ophoudkamers die als zodanig zijn geïnspecteerd na de sluiting.

Ontvangst en bejegening

De bejegening van de arrestanten was, net als andere jaren, keurig en professioneel, zo vindt de commissie.

De ontvangst van de leden op de cellencomplexen is ook altijd correct en vriendelijk. De ontvangst op de politiebureaus voor de inspecties van de ophoudkamers, is ten opzichte van 2020 verbeterd. Men is vriendelijk, maar in een enkel geval weet men niet wat de CTA is en doet. De legitimatie met het

CTA-pasje was in een enkel geval niet voldoende om toegang te krijgen. De rondleiding werd in sommige gevallen gegeven door personeel dat weinig op de hoogte was. De commissie hoopt dat ook in 2022 het werk en belang van de CTA op vooral de politiebureaus onder de aandacht blijft worden gebracht.

Voeding

De commissie vindt dat de voeding over het algemeen goed op orde is. In een enkel geval was het eten over de datum. Daar werd in alle gevallen direct op geacteerd.

Rechtbanken

In tegenstelling tot 2020 zijn er dit jaar bij elke rechtbank twee inspecties geweest. De wachttijd voor arrestanten is korter geworden door de inzet van een liaison van DV&O op de rechtbanken en de werking van C2000 in de gebouwen is verbeterd (voornamelijk op de rechtbank in Zwolle). Wel lijkt de personele bezetting een aandachtspunt te zijn dit jaar. Het BIARR vervoer is weer ondergebracht bij de parketpolitie.

Ophoudkamers

De commissie constateert net als vorig jaar dat de ophoudkamers in de kleinere politiebureaus steeds minder worden gebruikt en dat arrestanten steeds vaker rechtstreeks naar een cellencomplex worden vervoerd. De commissie stelt zich (nog steeds) op het standpunt dat zolang de ophoudkamers kunnen worden gebruikt voor het insluiten van arrestanten, deze aan alle eisen moeten voldoen. Ook al wordt er maar hoogst zelden iemand ingesloten. Als een ophoudkamer niet meer aan alle eisen voldoet en/of het niet meer de bedoeling is deze als ophoudkamer te gebruiken, moet deze buiten gebruik worden gesteld. Daarmee wordt bedoeld dat deze voor gebruik feitelijk onklaar moet worden gemaakt.

Capaciteit

Het blijkt de commissie uit gesprekken met arrestantenverzorgers en uit eigen waarneming dat het aantal medewerkers op de cellencomplexen en in de politiebureaus mager is. Het is nog op niveau, maar de commissie begint zich wel zorgen te maken. Een minimaal personeelsbestand kan voedingsbodem zijn voor mindere zorg voor arrestanten.

Lectuuraanbod

De commissie heeft geconstateerd dat het aanbod van lectuur soms te wensen over laat. Ze beveelt aan om meer diverse lectuur aan te bieden en deze te actualiseren.

3. Inspectiebezoeken

Cellen en ophoudkamers in Oost-Nederland

In het gebied van de Eenheid Oost-Nederland zijn nu vijf politiecellencomplexen, te weten in Apeldoorn, Arnhem, Borne, Nijmegen en Zwolle. Veel (kleinere) politiebureaus hebben één of meerdere ophoudkamers. Er zijn vier complexen met ophoudkamers in de gerechtsgebouwen Almelo, Arnhem, Zutphen en Zwolle.

Aantal inspecties

In 2021 heeft de commissie 58 inspectiebezoeken afgelegd en 39 gesprekken met arrestanten gevoerd. Deze gesprekken vonden vooral plaats tijdens de bezoeken van de cellencomplexen, omdat ten tijde van de inspecties van de ophoudkamers in de politiebureaus zelden iemand was ingesloten.

Hieronder staat een overzicht met het aantal inspecties per type locatie en per district.

DISTRICTEN	OPHOUD-KAMERS	CELLEN-COMPLEXEN	GERECHTS-GEBOUWEN	EVENE-MENTEN	TOTAAL
IJsselland	6	4	2	-	12
Twente	7	4	1	-	12
Noord- en Oost-Gelderland	8	4	2	-	14
Gelderland-Midden	7	4	2	-	13
Gelderland-Zuid	3	4	-	-	7
Oost-Nederland	31	20	7	-	58

Als bijlage is een lijst met alle inspecties bijgevoegd.

De inspecties die konden en moesten plaatsvinden, zijn uitgevoerd.

Het aantal inspecties is nagenoeg gelijk met het aantal in 2020 (57), maar lager in vergelijking met de jaren daarvoor. Dit heeft meerdere redenen:

- Dit jaar zijn er geen inspecties geweest bij evenementen. In verband met de COVID-19-maatregelen zijn er in 2021 geen evenementen geweest in de eenheid Oost-Nederland waarbij er een ophoudruimte was ingericht.
- De sluiting van vier cellencomplexen in 2020.

De verwachting is dat de komende jaren het aantal inspecties op deze lijn zal blijven.

4. Bevindingen

We geven inzicht in onze bevindingen van de inspecties van de ophoudkamers (OK) en de cellencomplexen (CC) aan de hand van de items die eind 2020 in het vernieuwde landelijk ontwikkeld inspectieformulier zijn opgenomen (paragraaf 4.1.1 tot en met 4.1.6). Ook komen in 4.1.7 enkele gesprekken met ingesloten aan bod.

In de paragrafen worden alleen bijzonderheden en/of punten van verbetering aangegeven. De commissie heeft een overwegend positief beeld van de (veiligheids)situatie in de cellencomplexen en ophoudkamers. Echter, speciale aandacht wordt opnieuw gevraagd voor de BHV, ontruimingsplannen en oefeningen, die ook dit afgelopen jaar nog niet op orde waren. Bij de genoemde bijzonderheden en verbeterpunten gaat het verder over incidenten en negatieve uitzonderingen, wat overigens niet betekent dat hier geen aandacht aan besteed moet worden. Voor dit jaarverslag vindt de commissie het dan ook waardevol melding te maken van deze punten. Het gaat hier vaak om voorbeelden ter illustratie van de constatering.

In 4.2 worden de bevindingen van de bezoeken aan de complexen van ophoudkamers in de rechtbanken weergegeven. In 4.3 gaan we in op inspecties bij diverse evenementen.

De commissie heeft voor 2021 een drietal thema's voor de inspecties benoemd waarbij we, bij het uitoefenen van onze toezichtstaak, in het bijzonder aandacht voor hebben gehad, te weten:

- Coronamaatregelen;
- Invrijheidstelling/overdracht;
- Minderjarigen en licht verstandelijk beperkten.

4.1 Politiebureaus en cellencomplexen

4.1.1 Insluiting: Binnenkomst arrestant (GOED)

I ► INSLUITING/ BINNENKOMST ARRESTANT			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		96%	63%
Niet ok		1%	2%
n.v.t.		0%	17%
Niet GC		3%	17%

Arrestanten worden voornamelijk ingesloten in cellencomplexen. Daarom kan de wijze van insluiting en binnenkomst van een arrestant in ophoudkamers in mindere mate geïnspecteerd worden. In vrijwel alle gevallen voldeed de binnenkomst van de arrestant aan de eisen. Bij een inspectie op 28 september 2021 op CC Apeldoorn bleek dat de kasten waarin de spullen voor de arrestant in werden opgeborgen niet op slot zaten.

De commissie heeft gezien dat in alle gevallen de regels met betrekking tot de COVID-19 maatregelen werden gerespecteerd.

De commissie heeft geconstateerd dat bij een aantal ophoudkamers er geen deugdelijke opbergmogelijkheid is voor de spullen van een ingesloten arrestant. Bijvoorbeeld tijdens de inspecties op de OK in Nunspeet (27 januari 2021) en Ommen (12 mei 2021) werd geconstateerd dat de spullen niet deugdelijk en afgesloten (konden) worden opgeborgen. De commissie vindt het belangrijk dat er ook bij de ophoudkamers de mogelijkheid is om de spullen van een ingesloten arrestant veilig op te bergen.

Informatie ten behoeve van de ingeslotene

De commissie heeft de indruk dat een ingeslotene voldoende informatie wordt verstrekt over zijn verblijf. De huisregels worden altijd uitgereikt en zijn in voldoende talen beschikbaar, voor zover de CTA dat heeft kunnen controleren.

4.1.2 Verblijf: Huisvesting (GOED)

II ► VERBLIJF / HUISVESTING			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		95%	93%
Niet ok		0%	2%
n.v.t.		0%	0%
Niet GC		5%	5%

Gebruik ophoudkamers

Ook in 2021 valt op dat het gebruik van ophoudkamers in de politiebureaus is afgenomen. Vrijwel alle arrestanten worden direct overgebracht naar het dichtstbijzijnde cellencomplex. Alleen arrestanten bij wie de zaak direct afgehandeld kunnen worden, worden nog opgehouden in de ophoudkamers. De politie heeft een eigen vervoersdienst om arrestanten waar nodig over te brengen.

Cellen/ophoudkamers

De commissie beoordeelt de huisvesting van de cellencomplexen en ophoudkamers in politiebureaus in Oost-Nederland als GOED met inachtneming van de hieronder vermelde gebreken en adviezen.

Netheid

Over de inrichting van de cellen en de ophoudkamers heeft de commissie over het algemeen weinig opmerkingen. Er is een verbetering zichtbaar ten opzichte van 2020. Wel wil de commissie enkele opvallendheden weergeven.

Zo vindt de CTA het cellencomplex in Arnhem in zijn algemeenheid een verouderd complex. Er was tijdens een inspectie (19 oktober 2021) een piep hoorbaar bij sommige cellen. Er werden soms oordoppen uitgedeeld aan arrestanten. Het is niet bekend waar dit vandaan komt en wat er aan gedaan kan worden. Ook is onbekend of het een norm overschrijdt.

De commissie heeft bij de inspectie op het politiebureau in Ommen (12 mei 2021) geconstateerd dat de gang rommelig was. Men kon slecht bij de ruimte met de oogdouches komen. Er stonden verschillende spullen in de gang die een vlotte entree in de weg stonden. Het politiebureau in Zutphen maakte tijdens de inspectie op 30 april 2021 een algehele rommelige indruk.

Tijdens een inspectie in CC Apeldoorn (28 september 2021) bleek dat de luchtplaats enigszins groen was uitgeslagen en de asbakken vol zaten.

Intercom

Bij de inspectie in de ophoudkamer van het politiebureau in Elst (14 juli 2021) bleek dat de intercom alleen is doorgeschakeld naar de telefoon van de operationeel commandant (opco).

Bij de inspectie in de ophoudkamer van het politiebureau in Zaltbommel (8 oktober 2021) werd er geen verbinding gemaakt en ging er nergens een telefoon over.

Suïcidepreventie

Bij de inspectie van de ophoudkamer op het politiebureau in Epe (18 november 2021) is geconstateerd dat er om de brandmelder een ijzeren rooster zit. De commissie vraagt zich af of dit

een potentieel gevaar is voor een suïcidepoging. De commissie heeft teruggekoppeld gekregen dat dit rooster is aangebracht om vernieling van de brandmelder te voorkomen. Tijdens de inspectie werd in de OK in Steenwijk (13 oktober 2021) geconstateerd dat er een rooster in één van de OK's los hing.

Oogdouches

Oogdouches worden gebruikt door arrestanten en politiemedewerkers als er pepperspray is gebruikt. Met doorspoelen van de oogdouches wordt voorkomen dat de legionellabacterie zich in het verwarmde water kan ontwikkelen. De oogdouches worden automatisch elk etmaal vijf minuten gespoeld. De registratie van de controles op deze systemen vindt (vooral met het oog op een legionellabesmetting) centraal plaats en is digitaal in te zien door de voorzitter van de CTA.

Bij de inspectie van de ophoudkamer in Culemborg (16 augustus 2021) werd geconstateerd dat er geen oogdouches zijn. Hier maakt men gebruik van spuitflacons, maar deze waren in het bureau niet te vinden. Men gaf aan gebruik te maken van de spuitflacons uit de politievoertuigen.

4.1.3 Verblijf: Verzorging, bejegening (GOED) & Voeding (GOED)

III ► VERBLIJF / VERZORGING EN BEJEGENING			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		93%	44%
Niet ok		1%	1%
n.v.t.		0%	30%
Niet GC		5%	25%

De commissie beoordeelt de verzorging, bejegening en de voeding van arrestanten in cellencomplexen en politiebureaus in politiebureau in Oost-Nederland als goed. Een lichte verbetering ten opzichte van 2020 is zichtbaar op het gebied van voeding.

De CTA wil onderstaande opmerkingen maken over deze thema's.

Algemeen

Er is in het algemeen weinig aan te merken op de bejegening van arrestanten. Vooral in de cellencomplexen zijn we net als voorgaande jaren zeer te spreken over de professionele, attente en adequate zorg voor de arrestanten die, een enkele uitzondering daargelaten, krijgen wat hen toekomt. In de ophoudkamers kan de commissie slechts wat zeggen over de omstandigheden. In de ophoudkamers zijn tijdens de inspecties van de commissie geen arrestanten aangetroffen, waardoor controles op de bejegening ten opzichte van arrestanten niet kon worden uitgevoerd.

Fouillering

In de eenheid Oost-Nederland wordt het fouilleringsformulier, nadat de arrestant en de arrestantenverzorgers hebben getekend, bij de fouillering bewaard (tenzij de arrestant er echt op staat dat hij het op cel wil bewaren).

Zoals onder paragraaf 4.1.1 is verwoord, heeft de commissie geconstateerd dat bij sommige ophoudkamers er geen deugdelijke en veilige opbergruimte is voor de spullen van de arrestant of dat deze opbergruimte niet wordt gebruikt.

Voeding

In het verleden zijn er veel klachten geweest over de broodmaaltijd. Men vond de boterhammen erg dun, klein en snel droog. Er is in 2018 een nieuwe aanbesteding geweest. Per 1 juli 2018 is er een nieuwe leverancier. Sinds de nieuwe aanbesteding zijn er bijna geen klachten meer geweest over de maaltijden. Tijdens de inspectie van 19 oktober 2021 op het cellencomplex in Arnhem werd geconstateerd dat een gedeelte van de halal-maaltijden en overige maaltijden een ruime week over

de datum waren. Er waren ook maaltijden die nog een jaar houdbaar waren. De arrestantenverzorger heeft de maaltijden die over de houdbaarheidsdatum heen waren weggegooid.

Bij de ophoudkamers is over het algemeen geen voeding aanwezig. Arrestanten worden hier maar kort opgesloten. Toch werd bij de inspectie in OK Harderwijk (27 januari 2021) geconstateerd dat de wel aanwezige vleeswaren fors over de houdbaarheidsdatum heen waren. Hier is direct op geacteerd door de rondleidende politiemedewerker.

Luchten/ontspanning

Voor zover de commissie dit kan beoordelen, geschiedt het luchten van de arrestanten conform de richtlijnen. De commissie adviseert om het lectuur aanbod op de cellencomplexen uit te breiden en meer divers te maken (op inhoud en taal).

Medische verzorging/medicijnopslag/medicijnverstrekking

De commissie heeft tijdens de inspecties in 2021 geen onregelmatigheden geconstateerd omtrent de medicijnverstrekking in de ophoudkamers en cellencomplexen.

De commissie heeft tijdens haar controle bij de OK Nunspeet (27 januari 2021) en OK Nijverdal (26 september 2021) geconstateerd dat de inhoud van de verbanddozen ruim over de datum waren. Na deze terugkoppeling zouden de verbanddozen vervangen worden.

4.1.4 Veiligheid: Calamiteiten (VOLDOENDE) en BHV (MATIG)

IV ► VEILIGHEID / CALIMITEITEN EN BHV			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		86%	59%
Niet ok		6%	11%
n.v.t.		0%	17%
Niet GC		8%	14%

De commissie beoordeelt de veiligheid van de arrestanten in de cellencomplexen als voldoende en de ophoudkamers in de politiebureaus Oost-Nederland als matig. Rekening houdend met onderstaande opmerkingen. Er is geen substantiële verbetering zichtbaar ten opzichte van 2020.

Bedrijfsnoodplan/calamiteitenplan/BHV

In 2021 is geconstateerd werd dat veel politiebureaus met ophoudkamer(s) niet voldeden aan alle volgende eisen: actueel bedrijfsnoodplan, ontruimingsoefening niet ouder dan 1 jaar, evaluatie beschikbaar en een BHV-er aanwezig.

De commissie heeft vernomen dat er bij politiebureaus pandverantwoordelijken zijn aangewezen, die de BHV op orde moeten brengen. De commissie heeft dit 2021 als een extra aandachtspunt meegenomen in haar controles en gezien de resultaten zal de commissie hier ook in 2022 extra op letten.

Opmerking verdient dat in verband met de maatregelen rond COVID-19 er minder ontruimingsoefeningen zijn geweest. De commissie is hier via de ambtelijk secretaris van op de hoogte gesteld.

De commissie heeft met dit gegeven minder strikt gecontroleerd op dit thema. Ook is haar bekend dat het thema van BHV via een taskforce onder de uitdrukkelijke aandacht van de eenheidsleiding is gebracht. De commissie is voorzichtig optimistisch dat dit voor 2022 een positieve verandering zal brengen.

Cellencomplexen

De commissie ziet dat op de cellencomplexlocaties over het algemeen de BHV redelijk op orde is. Ontruimingsoefeningen zijn er nauwelijks geweest dus zijn er ook weinig evaluaties te vinden in de BHV-mappen.

Op 6 januari 2021 constateerde de commissie bij inspectie in CC Arnhem dat er weliswaar een BHV-map aanwezig was, maar dat deze nauwelijks gevuld was met relevante en actuele informatie. Bij latere inspecties in 2021 was de BHV-map wel compleet.

Bij CC Nijmegen is bij herhaling (8 januari en 21 april 2021) geconstateerd dat er geen BHV-map bij de receptie lag. Verteld werd dat deze bij de teamleiding op de kamer zou liggen. Bij inspectie op 21 september 2021 bleek dat er enkel instructiebladen uit 2017 in de map zaten.

Ophoudkamers

De BHV op de politiebureaus waar de commissie de ophoudkamers heeft geïnspecteerd, blijft structureel, op een aantal uitzonderingen na, niet op het gewenste niveau.

De gebreken variëren van het al jaren niet uitvoeren van ontruimingsoefeningen, het niet evalueren van ontruimingsoefeningen tot het niet hebben of op orde hebben van de BHV-map (OK Velp 23 februari 2021, OK Barneveld 30 maart 2021 en OK Wageningen 12 november 2021).

Zoals gezegd verwacht de commissie in 2022 een verbetering te zien door de inzet van de taskforce en met aansturing van de leiding.

Brandblussers

De commissie heeft bij twee inspecties (OK Epe 27 juli 2021 en OK Wageningen 12 november 2021) geconstateerd dat de datum van controle op de brandblussers was overschreden.

4.1.5 Bijzondere aandachtspunten (VOLDOENDE)

V ► BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN		
	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok	86%	59%
Niet ok	6%	11%
n.v.t.	0%	17%
Niet GC	8%	14%

Aan het begin van dit verslag werden de drie aandachtspunten in 2021 al kort genoemd:

- Coronamaatregelen;
- Invrijheidstelling/overdracht;
- Minderjarigen en licht verstandelijk beperkten.

Coronamaatregelen

Mondkapjes

De commissie heeft duidelijk gemaakt dat de arrestanten geen mondkapje met ijzerdraad de cel in zouden moeten nemen. Dit is potentieel gevaarlijk. Dit advies is breed gedeeld binnen de cellencomplexen en er zijn mondkapjes gekomen zonder ijzerdraad. Mondkapjes met ijzerdraad gaan, op één incidentele uitzondering na (CC Nijmegen 8 januari 2021), niet mee de cel in, zo heeft de commissie geconstateerd. De arrestant krijgt een mondkapje uitgereikt waar geen ijzerdraad in zit, als hij de cel in gaat.

Overige maatregelen

De commissie heeft geen op- of aanmerkingen ten aanzien van de overige corona-maatregelen. De standaard voorgeschreven maatregelen worden nageleefd.

Invrijheidstelling/overdracht

Hier heeft de commissie geen op- of aanmerkingen over.

Minderjarigen

Hier heeft de commissie geen op- of aanmerkingen over.

4.1.6 Ontvangst, rondleiding en verkregen informatie (GOED) en bezetting (VOLDOENDE)

VI ► ONTVANGST, RONDLIEDING, VERKREGEN INFORMATIE			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		100%	100%
Niet ok		0%	0%
nvt		0%	0%
Niet GC		0%	0%

Ontvangst en rondleiding

De ontvangst van de commissieleden door de leiding/medewerkers arrestantentaken in het geval van een inspectie van een cellencomplex, dan wel in het geval van een inspectie van een ophoudkamer door leden van het politieteam, was overall goed (vriendelijk, gastvrij, open).

Op sommige politiebureaus (zoals OK Hardenberg 12 mei 2021, OK Zaltbommel 8 oktober 2021 en OK Tiel 11 oktober 2021) bleek dat het werk van de CTA en de nut- en noodzaak van de inspecties, niet bekend is. Na uitleg hierover was de begeleiding altijd vriendelijk.

In sommige gevallen was de politiemedewerker niet goed op de hoogte over het gebruik van de ophoudkamer.

Ondanks dat er een verbetering op dit thema zichtbaar is ten opzichte van 2020, wil de commissie aandacht blijven vragen voor de bekendheid van de CTA binnen de politiebureaus.

Bezetting

In 2020 bleek de commissie niet van onderbezetting. Dat lijkt in 2021 te zijn veranderd.

De commissie maakt uit gesprekken met arrestantenverzorgers op, en heeft zelf ook geconstateerd, dat er soms net voldoende personeel is om het werk goed te kunnen doen. De commissie begrijpt dat hier geen directe oplossing voor zal zijn, omdat dit een brede uitdaging binnen de politie is, maar ze heeft wel beginnende zorgen hierover. Specifiek wil de commissie hier het toezicht op de observatiecellen bij noemen. Het is noodzakelijk dat deze taak uitgevoerd kan blijven worden.

De commissie hoopt niet dat een eventuele personele onderbezetting er toe leidt dat de zorg voor arrestanten daar onder te lijden heeft.

Eind 2019 is er begonnen met het inzetten van nieuwe Buitengewone opsporingsambtenaren (Boa's) in de cellencomplexen, waardoor de krapte in personeel is afgenomen. Tot halverwege 2020 waren er naast de nieuw in te zetten Boa's ook nog beveiligers werkzaam zijn in de grotere cellencomplexen binnen Oost-Nederland. In 2020 zijn er ook Boa's ingezet. Dit waren er zo'n 30 in totaal die eenheid breed werden ingezet waar dat nodig was.

In 2021 waren er voornamelijk Boa's werkzaam binnen de cellencomplexen. Dit waren er 112. Begin 2022 komen er nog een aantal surveillanten van de politieacademie die kunnen worden ingezet, maar daarna worden er geen surveillanten meer opgeleid. Dat betekent dat op den duur er alleen Boa's werkzaam zullen zijn binnen de cellencomplexen.

4.1.7 Bevindingen arrestanten

Commissieleden hebben tijdens hun inspecties met 42 arrestanten gesproken. Dit is een aanzienlijk groter aantal dan in 2020 (26). Deze gesprekken gaven vaak een goede indruk van de sfeer in het cellencomplex en de bejegening door de arrestantenverzorgers. Hieronder volgen ter illustratie vijf verslagen van deze gesprekken. Deze zijn geciteerd uit de inspectieverslagen.

Verslag gesprek ingeslotene 1

Twee arrestanten gesproken. Tevreden over verblijf. Een was een vrouw die correct ingesloten is en door een vrouw werd onderzocht. Ik wou nog een minderjarige spreken maar deze was te lastig op dat moment

Verslag gesprek ingeslotene 2

ik heb vandaag twee arrestanten gesproken, een jongeman van 20 jaar en een vrouw van rond de 35 jaar. De jongeman is op de snelweg aangehouden door de politie en overgebracht naar het politiebureau per auto, dit is rustig verlopen. Hij heeft zijn vriendin kunnen inlichten en ook zijn advocaat. over het eten en drinken zijn geen klachten, hij heeft de huisregels ontvangen en is douchen en luchten aangeboden. hij is tevreden over de bejegening en heeft verder geen vragen of opmerkingen. Verder heb ik een gesprek gevoerd met een vrouwelijke arrestant, zij is aangehouden in de stad en dit is rustig verlopen, zij is overgebracht naar het bureau en dit is prima verlopen. Ze heeft de kans gehad om haar familie te bellen maar had geen telefoon bij zich i.v.m. de nummers, wel is er een advocaat gebeld. De huisregels zijn niet uitgereikt wel is haar foullering keurig opgeborgen in de kluis. Ze heeft gelucht en douchen is aangeboden. Het eten is prima en heeft geen klachten over de cel. De bejegening van het personeel is vriendelijk en correct.

Verslag gesprek ingeslotene 3

Arrestant één; jongeman van 20 jaar, hij geeft aan aangehouden te zijn bij een verkeerscontrole door een motoragent, het vervoer naar het bureau is via een politieauto gegaan, dit alles is rustig verlopen, de politie is naar het huisadres geweest om de aanhouding te melden bij de familie. Er is contact met een advocaat, de benodigde papieren en formulieren zijn aanwezig op de cel. Het eten en drinken dat is aangeboden smaakt prima en er is gelucht en gedoucht. De bejegening van het personeel is prima en het klimaat in de cel is goed. Arrestant twee; Jongeman van 19 jaar, hij is thuis aangehouden, na een vluchtpoging via de tuin is hij toch aangehouden en dit is verder rustig verlopen, het thuisfront is in kennis gesteld en er is contact met een advocaat. het klimaat in de cel is goed en er is gelucht en gedoucht. het eten is niet erg best bevallen en niet opgegeten, drinken is wel goed. de benodigde formulieren zijn aanwezig op cel. De bejegening van het personeel is wisselend verteld de arrestant, niet iedere agent is even aardig en behulpzaam

Verslag gesprek ingeslotene 4

twee ingeslotenen gesproken. Wat opviel is dat beide zeiden dat er veel verschillen zaten in de bejegening tussen de arrestantenverzorgers. Ze gaven beide aan dat sommige arrestantenverzorgers heel vriendelijk en menselijk met hen omgingen maar andere arrestantenverzorgers hen wat onvriendelijk en kortaf behandelden, beide noemde het woord "macho-achtig gedrag", verder geen bijzonderheden.

Verslag gesprek ingeslotene 5

Twee arrestanten gesproken: Arrestant één: Een minderjarige: werd goed behandeld, hij had zelf geen behoefte om te luchten omdat hij er minder dan 24 uur zat. Eten was matig. Arrestant twee: Werd goed behandeld, arts was geweest en hij heeft medicijnen gekregen. Heeft een cellenblok broek aan en dat is koud. Er moet nog van het thuisfront kleding gebracht worden. Dacht eerst dat er geen contact was geweest met het thuisfront. Maar dat was wel het geval. Eten kan ermee door volgens de arrestant.

4.2 Gerechtsgebouwen (VOLDOENDE/GOED)

De commissie beoordeelt de huisvesting, de veiligheid van arrestanten en arrestantenverzorgers in ophoudkamers in de vier gerechtsgebouwen in Oost-Nederland als voldoende/goed. De rechtbanken zijn twee keer geïnspecteerd.

De ontvangst van de commissieleden en de bejegening van de arrestanten was goed.

Almelo

De commissie heeft het gerechtsgebouw in Almelo op 23 maart 2021 geïnspecteerd.

In 2020 was er een verbetering waarneembaar met betrekking tot de verblijfsduur van arrestanten

In 2021 lijkt die verbetering te zijn doorgezet.

Behalve de zorg voor BHV-certificering van het personeel, zijn er geen aandachtspunten te noemen.

Arnhem

Het gerechtsgebouw in Arnhem is op 24 februari 2021 en 1 december 2021 geïnspecteerd.

De BHV-map kon niet worden gevonden en getoond. De arrestanten die worden ingesloten krijgen een mondkapje mee de cel op waar een ijzerdraad in zit. Dat levert potentieel suïcide-gevaar op.

Bij de tweede inspectie was er wel een BHV-map, maar het ontruimingsplan stamde uit 2019 en onbekend was of er updates waren gehouden.

Ook onbekend was of de oogdouches worden gecontroleerd en of dit centraal wordt bijgehouden.

Zutphen

Het gerechtsgebouw in Zutphen is op 30 april 2021 en 30 november 2021 geïnspecteerd.

Het geheel maakt een zeer georganiseerde en professionele indruk.

Een punt van aandacht zijn de lichtarmaturen: die zijn niet helemaal hufferproof.

Zwolle

De commissie heeft de rechtbank in Zwolle op 1 maart 2021 en 15 juli 2021 bezocht.

Vanwege de COVID19-maatregelen zijn er minder fysieke zittingen gehouden. Er zijn veel zittingen op digitale wijze, waardoor er minder arrestanten worden ingesloten.

Mondkapjes moeten af bij het binnentreden van de ophoudkamer. Daardoor is er geen gevaar voor suïcide pogingen hiermee.

Er werd uitgebreid uitgelegd hoe de inname en het bewaren van goederen in zijn werk gaat. Er zijn geen oogdouchesaanwezig, wel zijn er spuitflessen met koeling.

Er is tijdens de inspecties gesproken met de liaison van DV&O. De werkwijze van DV&O heeft de wachttijden voor arrestanten aanzienlijk verkort. Het gebeurt nu nog maar eenmaal per maand dat een arrestant langer dan gebruikelijk in de ophoudkamer zit.

Het in de afgelopen jaren geconstateerde knelpunt ten aanzien van het niet werken van C2000 binnen het gebouw is opgelost door het plaatsen van steunzenders.

De bejegening en omgang met minderjarigen is van hoog niveau.

4.3 Evenementen

Dit jaar zijn er geen inspecties geweest bij evenementen. In verband met de COVID-19-maatregelen zijn er, evenals in 2020, in 2021 geen evenementen geweest in de eenheid Oost-Nederland waarbij er een ophoudruimte was ingericht.

5. Incidenten

De volgende twaalf incidenten zijn bij de commissie gemeld:

- Geweldgebruik tegen agressieve arrestant: drie maal.
- Suïcidepoging.
- Onbedoelde verwonding bij arrestant.
- Epileptische aanval arrestant.
- Hongerstaking arrestant met onwelwording tot gevolg.
- Mishandeling van arrestantenverzorger door arrestant (krabben en bijten): twee maal.
- Geslaagde reanimatie van een arrestant die stikte in zijn eten.
- Schildprocedure om een zeer agressieve arrestant onder controle te brengen.
- Arrestant die arrestantenverzorger in het gelaat spuugt.

6. Overig

6.1 Klanttevredenheidsonderzoek

Elk kwartaal vindt er een klanttevredenheidsonderzoek (kto) plaats bij de cellencomplexen in Oost-Nederland. De CTA participeert daarin.

6.2 Inspectie Volksgezondheid en Jeugd

Op 7 september 2021 heeft de Inspectie Volksgezondheid en Jeugd een inspectie uitgevoerd in het cellencomplex van Borne. Eén lid van de CTA was daarbij aanwezig. Het rapport van deze inspectie wordt begin 2022 verwacht.

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland

Overzicht Inspecties 2021 Chronologisch

CC=Cellencomplex

RB=Rechtbank

OK=Ophoudkamer

E=Evenement

NR	DATUM	LOCATIE	PLAATS	FREQ	DISTRICT
1	6 januari '21	CC	Arnhem	1	GLM
2	8 januari '21	CC	Nijmegen	1	GLZ
3	20 januari '21	CC	Apeldoorn	1	NOG
4	27 januari '21	OK	Harderwijk	1	NOG
5	27 januari '21	OK	Nunspeet	1	NOG
6	23 februari '21	OK	Velp	1	GLM
7	24 februari '21	RB	Arnhem	1	GLM
8	26 februari '21	CC	Borne	1	NOG
9	1 maart '21	RB	Zwolle	1	IJS
10	23 maart '21	RB	Almelo	1	IJS
11	25 maart '21	CC	Zwolle	1	IJS
12	30 maart '21	OK	Barneveld	1	GLM
13	21 april '21	CC	Nijmegen	2	GLZ
14	23 april '21	OK	Doetinchem	1	NOG
15	23 april '21	OK	Ede	1	GLM
16	25 april '21	CC	Apeldoorn	2	NOG
17	29 april '21	CC	Arnhem	2	GLM
18	30 april '21	OK	Zutphen	1	NOG
19	30 april '21	RB	Zutphen	1	NOG
20	12 mei '21	OK	Ommen	1	IJS
21	12 mei '21	OK	Hardenberg	1	IJS
22	21 mei '21	CC	Borne	2	TWN
23	10 juni '21	OK	Deventer	1	IJS
24	10 juni '21	OK	Raalte	1	IJS
25	24 juni '21	CC	Zwolle	2	IJS
26	14 juli '21	OK	Elst	1	GLM
27	15 juli '21	RB	Zwolle	2	IJS
28	22 juli '21	CC	Borne	3	TWN
29	27 juli '21	OK	Epe	1	NOG
30	27 juli '21	CC	Apeldoorn	3	NOG
31	16 augustus '21	OK	Winterswijk	1	NOG
32	16 augustus '21	OK	Borculo	1	NOG
33	16 augustus '21	OK	Culemborg	1	GLZ
34	23 augustus '21	CC	Zwolle	3	IJS
35	21 september '21	CC	Nijmegen	3	GLZ
36	28 september '21	CC	Apeldoorn	4	NOG
37	26 september '21	OK	Nijverdal	1	TWN
38	29 september '21	OK	Goor	1	TWN
39	29 september '21	OK	Vroomshoop	1	TWN
40	6 oktober '21	OK	Zevenaar	1	GLM
41	6 oktober '21	OK	Oldenzaal	1	TWN
42	6 oktober '21	OK	Enschede	1	TWN
43	8 oktober '21	OK	Zaltbommel	1	GLZ

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland

44	11 oktober '21	OK	Almelo	1	TWN
45	11 oktober '21	OK	Hengelo	1	TWN
46	11 oktober '21	OK	Tiel	1	GLZ
47	13 oktober '21	OK	Steenwijk	1	IJS
48	13 oktober '21	OK	Kampen	1	IJS
49	19 oktober '21	CC	Arnhem	3	GLM
50	29 oktober '21	CC	Zwolle	4	IJS
51	10 november '21	CC	Borne	4	TWN
52	12 november '21	OK	Wageningen	1	GLM
53	18 november '21	OK	Epe	2	NOG
54	22 november '21	CC	Nijmegen	4	GLZ
55	30 november '21	RB	Zutphen	2	NOG
56	1 december '21	RB	Arnhem	2	GLM
57	1 december '21	CC	Arnhem	4	GLM
58	15 december '21	OK	Nijkerk	1	GLM